

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Contact:

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum

Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk

PZH-2019-681624089

DOS-2016-004358

Bijlagen

1

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Verkenning gezonde leefomgeving Zuid-Holland;
beschermen en bevorderen van de gezonde
leefomgeving.

Geachte Statenleden,

U heeft Gedeputeerde Staten tijdens de PS-Vergadering op 28 maart 2018 gevraagd een verkenning te starten die inzicht geeft hoe de provincie vanuit haar rollen, taken en bevoegdheden kan bijdragen aan een gezonde leefomgeving (motie M782). In de motie 847 hebben Provinciale Staten vervolgens nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de ambitie ten aanzien van luchtkwaliteit, geluid, externe veiligheid, bodem- en waterkwaliteit. De zogenaamde grijze gezonde leefomgeving.

Op 13 november 2018 hebben wij u geïnformeerd over de voortgang van de 'Verkenning gezonde leefomgeving in Zuid-Holland'. Begin december 2018 heeft u de Inventarisatie gezonde leefomgeving Zuid-Holland ontvangen, die inzicht biedt in wat we als provincie al doen om een gezonde leefomgeving in Zuid-Holland te beschermen en bevorderen. In een themasessie op 12 december 2018 heeft een aantal PS-leden, op basis van de inventarisatie, gesproken over en input geleverd op de vraag: "wat kan de provincie nog meer doen vanuit haar rol en taak bij het beschermen en bevorderen van de gezonde leefomgeving". Vervolgens hebben wij hetzelfde gevraagd aan onze regionale partners. In twee bijeenkomsten op 10 en 17 januari jl. hebben regionale stakeholders van de provincie zoals GGD's, Omgevingsdiensten, gemeenten maar ook het Havenbedrijf Rotterdam, IVN en waterschappen bijgedragen aan de verkenning gezonde leefomgeving. De inbreng van zowel Provinciale Staten als de regio is verwerkt in de 'Verkenning gezonde leefomgeving Zuid-Holland; beschermen en bevorderen van de gezonde leefomgeving'.

Inmiddels hebben GS op 22 januari 2019 het Omgevingsbeleid Zuid-Holland vastgesteld. Hiermee sorteert de provincie voor op de Omgevingswet. Ten behoeve van het Omgevingsbeleid is een Leefomgevingstoets opgesteld. De Leefomgevingstoets geeft aan de hand van 24 indicatoren op visieniveau een omschrijving van de stand van zaken van de omgevingskwaliteit in Zuid-Holland. Dit vormt de basis voor de integrale afweging bij toekomstige

beleidsontwikkeling. Om het instrument volledig bruikbaar te maken wordt de komende jaren gewerkt aan een monitoringsplan zodat bij alle afwegingen over voldoende omgevingsinformatie kan worden beschikt. Aangezien de verkenning nog niet tot beleidsrijke beslissingen leidt is deze niet meegenomen in het Omgevingsbeleid en/of Leefomgevingstoets.

Met deze brief informeren wij u over het resultaat van de verkenning en bieden wij u inzicht over wat we als provincie al doen, en kunnen bijdragen aan het beschermen en bevorderen van de gezonde leefomgeving in Zuid-Holland.

Gezonde leefomgeving prioriteit voor Zuid-Holland

Het werken aan een gezonde leefomgeving is voor de provincie Zuid-Holland van provinciaal belang. Zuid-Holland is de drukst bevolkte provincie van Nederland waar mensen wonen, werken en recreëren. De provincie kent als gevolg van de stedelijke agglomeratie, het Haven Industrieel Complex en de logistiek een uitdaging op het terrein van een gezonde leefomgeving. Tegelijkertijd groeit het besef dat een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving essentieel is in de concurrentie om talent (en bedrijven en bezoekers) tussen stedelijke agglomeraties. Hier ligt een kans voor de provincie om een impuls te geven aan een sterk, slim en schoon Zuid-Holland. Naast de fysieke leefomgeving ligt er ook een persoonlijke verantwoordelijkheid bij de individuele keuzes die worden gemaakt ten aanzien van de gezonde leefstijl en de sociale context waarin die keuzes worden gemaakt.

Invoering van de Omgevingswet

Met de invoering van de Omgevingswet verschuift de afwegingsruimte van de provincie van een goede ruimtelijke ordening naar de (gezonde) leefomgeving. We sluiten daarbij aan bij de definitie van het Programma – Aan de slag met de Omgevingswet, “een gezonde leefomgeving ervaren bewoners als prettig, nodigt uit tot gezond gedrag en geeft bescherming tegen negatieve omgevingsinvloeden”. Het Rijk beoogt de Omgevingswet in 2021 in werking te laten treden.

Wat de provincie Zuid-Holland al doet aan de gezonde leefomgeving

Het bestaande beleid van de provincie Zuid-Holland ten aanzien van de gezonde leefomgeving richt zich in belangrijke mate op milieutaken in de zogenaamde grijze leefomgeving: luchtkwaliteit, geluid, externe veiligheid, water en bodem. Hiermee worden de inwoners van Zuid-Holland beschermd tegen de belangrijkste invloeden van buitenaf die schade aan de gezondheid kunnen opleveren. De provincie voldoet hiermee niet alleen aan haar wettelijke taken, maar heeft op een aantal thema's haar inzet geïntensiveerd zoals het nastreven van WHO-advieswaarden ten aanzien van de luchtkwaliteit, het provinciale verbod op varend ontgassen van benzeen en benzeenhoudende stoffen en het nemen van maatregelen om de ervaren geluidhinder langs provinciale wegen te verminderen.

Naast het beschermen van de gezonde leefomgeving draagt de provincie ook bij aan het bevorderen van een gezonde leefomgeving. Voorbeeld hiervan is de ambitie in de Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving waar het *'nastreven van de gezonde leefomgeving voor mens en natuur'* bij de integrale uitwerking van onder meer verstedelijking en economie expliciet als beleidsdoel is opgenomen. Ook via haar overige beleidstaken – bijvoorbeeld op het gebied van ruimte, economie en bereikbaarheid – draagt de provincie bij aan een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. Voorbeelden daarvan zijn het borgen van de ruimtelijke kwaliteit om een

aantrekkelijke provincie te blijven, het aantrekken van bedrijven om werkgelegenheid te creëren en het aanleggen van fietspaden om het fietsen te stimuleren. Hierbij koppelt de gezonde leefomgeving eerder mee dan dat het een expliciet doel is. Ook het faciliteren van gezond gedrag vanuit de leefomgeving wordt nog niet gezien als een kerntaak van de provincie.

De verschillende transitie-opgaven in Zuid-Holland zoals verstedelijking, energietransitie, klimaatadaptatie en circulair hebben effect op de gezonde leefomgeving van Zuid-Holland - zowel in positieve als negatieve zin. Hier liggen kansen om de gezonde leefomgeving meer te betrekken in het provinciale beleid.

Verkenning gezonde leefomgeving Zuid-Holland, de conclusies

De 'Verkenning gezonde leefomgeving Zuid-Holland; beschermen en bevorderen van de gezonde leefomgeving' agendeert het belang van de gezonde leefomgeving voor de provincie, brengt in beeld wat de provincie Zuid-Holland nog meer kan doen aan het beschermen en bevorderen van de gezonde leefomgeving en maakt inzichtelijk op welke wijze de provincie haar rol, taak en bevoegdheid kan inzetten.

1. De Omgevingswet vraagt om nadere invulling van de gezonde leefomgeving in Zuid-Holland

Met de invoering van de Omgevingswet ligt er een opgave om de bestaande ambitie en inzet in samenwerking met de regio te vertalen naar beleid zodat we een regio worden waar de leefomgeving als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en die beschermt tegen negatieve omgevingsinvloeden.

2. De provincie Zuid-Holland kan de bestaande inzet op de gezonde leefomgeving versterken

De bestaande inzet op de gezonde leefomgeving kan geïntegreerd en geïntensiveerd worden vanuit alle beleidsdomeinen (ruimte, milieu, economie, groen, mobiliteit, energie en klimaat) waardoor de inzet van de provincie wordt versterkt.

- Intensiveren van de bestaande inzet, rol en taak van de provincie ten aanzien van de grijze gezonde leefomgeving (milieu)
- Ruimte geven aan en stimuleren van gezond gedrag in de groene gezonde leefomgeving. Hiermee wordt onder meer voortgebouwd op de Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving.
- Benutten van de transitie-opgaven in Zuid-Holland om de gezonde leefomgeving te bevorderen:
 - *Gezonde verstedelijking en duurzame mobiliteit,*
 - *Klimaatadaptatie,*
 - *Landbouw- en voedseltransitie*
 - *Circulair*
- Nastreven van een gezonde economische groei en een aantrekkelijk en gezond vestigingsklimaat in Zuid-Holland door niet alleen duurzaamheid en digitalisering te stimuleren maar ook gezondheid te betrekken bij het economisch beleid van de provincie. Circulariteit maakt hier vanzelfsprekend onderdeel uit.

3. De provincie kan nóg meer bijdragen aan de gezonde leefomgeving Zuid-Holland

Naast het integreren en intensiveren van de bestaande inzet kan de provincie Zuid-Holland nóg meer bijdragen aan het beschermen en bevorderen van de gezonde leefomgeving. Dat varieert

van *no regret*-maatregelen en extra inzet waar provinciale partners om vragen, tot nieuwe strategieën waarbij de provincie haar inzet slim vertaald naar een specifieke aanpak.

No-regret maatregelen

Wat de provincie in ieder geval kan doen is, op basis van de verkenning, beleid ter bescherming en bevordering van de gezonde leefomgeving 'gereed' maken naar aanleiding van de agendering van de gezonde leefomgeving op de Lange Termijn Agenda Omgevingsbeleid door PS.

Daarnaast kan de provincie de partners in de regio helpen bij kennisdeling en netwerkvorming. Door concrete verkenningen en experimenten in de praktijk uit te voeren kan ervaring worden opgedaan met instrumenten die de gezonde leefomgeving bevorderen. Ten slotte vergt de aanpak een zorgvuldige, transparante en inclusieve manier van beleidsvorming.

Extra inzet waar provinciale partners om vragen en/of adviseren

De verkenning brengt de mogelijke extra inzet op de gezonde leefomgeving zoals door externe stakeholders en Statenleden is aangedragen. Het gaat daarbij vaak om specifieke maatregelen, wensen of ideeën, aanvullend aan de intensivering van bestaand beleid.

Mogelijke strategieën voor de provinciale inzet

Er zijn verschillende strategieën mogelijk om te komen tot een provincie waar de leefomgeving als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en die beschermt tegen negatieve omgevingsinvloeden. Hierbij kan de inzet en samenhang tussen de opgaven verschillen. Daarbij zijn een aantal onderscheidende strategieën denkbaar die dit illustreren.

- *De gezonde leefomgeving als centraal doel van het Zuid-Hollandse beleid waarbij de provincie het beschermen en bevorderen van de gezonde leefomgeving, in zijn brede betekenis, als centraal beleidsdoel invult,*
- *Een of enkele specifieke deelopgave(n) van de gezonde leefomgeving als centrale beleidsdoelen zoals bijvoorbeeld het verbeteren van de luchtkwaliteit, het stimuleren van fietsen, of gezonde verstedelijking,*
- *De gezonde leefomgeving wordt als 'meekoppelend belang' meegewogen in (zoveel mogelijk) provinciaal beleid waarbij wordt gekozen om de gezonde leefomgeving als belang in zoveel mogelijk andere provinciale opgaven en aanpakken mee te wegen.*

4. Strategisch sturen met het dashboard gezonde leefomgeving

Op welke wijze de provincie invulling geeft aan het beschermen en bevorderen van de gezonde leefomgeving in Zuid-Holland vraagt om nadere keuzes wat betreft ambities, rolneming en inzet om tot een effectieve mix te komen die past bij Zuid-Holland. Het 'Dashboard gezonde leefomgeving Zuid-Holland' brengt de mogelijkheden daarvoor in beeld. Het dashboard kan helpen bij het maken van deze keuzes, op een integrale manier door in beeld te brengen op welke wijze de provincie per opgave haar rol en inzet kan concretiseren vanuit de huidige inzet en verdere mogelijkheden.

Afronding verkenning gezonde leefomgeving Zuid-Holland

Gedeputeerde Staten heeft middels de 'Verkenning gezonde leefomgeving Zuid-Holland; beschermen en bevorderen van de leefomgeving' in beeld gebracht wat de provincie Zuid-Holland vanuit de huidige rol- en taakopvatting kan bijdragen aan de bescherming en bevordering van de gezonde leefomgeving, op welke wijze dat mogelijk geïntensiveerd kan worden en wat we als provincie nog meer kunnen doen. Deze verkenning vormt een fundament voor het volgende college en de invoering van de Omgevingswet in de toekomst. Hiermee ronden wij de 'Verkenning gezonde leefomgeving Zuid-Holland; beschermen en bevorderen van de leefomgeving' af.

Wij vertrouwen erop u op adequate wijze te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

drs. H.M.M. Koek

voorzitter,

drs. J. Smit

Bijlagen:

- Verkenning gezonde leefomgeving Zuid-Holland; beschermen en bevorderen van de gezonde leefomgeving